

GEMEENTE HELLEDOORN	
Behand.:	
24 MEI 2013	
A / B Stuk	Trefw.:
Werkpr.:	
Kopie aan:	
Archief D / N. reeks / V Vertr.:	

13INK06579

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
Nagekomen stuk ALV: Position
Paper

ons kenmerk
BB/U201300724
Lbr. 13/053

datum

24 mei 2013

Samenvatting

In de ALV van 5 juni a.s. willen wij zoals reeds aangekondigd met u van gedachten wisselen over de belangrijke en actuele ontwikkelingen in het sociaal domein. In bijgaand position paper worden de uitgangspunten van gemeenten voor het sociaal domein belicht. Vanuit dat perspectief kijken we naar de actuele ontwikkelingen zoals het zorg- en sociaal akkoord. Tijdens de ALV gaan we graag verder hierover met u in gesprek.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft

ons kenmerk

datum

Nagekomen stuk ALV: Position
Paper

BB/U201300724
Lbr. 13/053

24 mei 2013

Geacht college en gemeenteraad,

In de ALV van 5 juni a.s. willen wij zoals reeds aangekondigd met u van gedachten wisselen over de belangrijke en actuele ontwikkelingen in het sociaal domein. Volgens de agenda zullen wij u allereerst de uitkomst presenteren van het traject, waarin gemeenten de onderlinge samenwerking vorm geven op de verschillende onderdelen van het sociaal domein. De gemeenten is gevraagd om daarvoor uiterlijk 31 mei a.s. met voorstellen te komen. Vervolgens willen wij ingaan op de gevolgen van het Sociaal Akkoord, Zorgakkoord en op handen zijnde wetgeving, die de randvoorwaarden raken waaronder de gemeenten invulling kunnen geven aan de uitvoering van de drie decentralisaties.

Relatie gemeentelijke uitgangspunten en akkoorden

Het Sociaal Akkoord is een akkoord van kabinet en sociale partners. De afspraken in het akkoord hebben echter verstrekkende gevolgen voor de wijze waarop gemeenten invulling kunnen geven aan de drie decentralisaties. Ter voorbereiding van de ALV hebben wij het bijgaande position paper opgesteld, waarin wij ingaan op:

- Wat de gemeenten binnen het sociaal domein voor hun burgers willen bereiken
- De rol die gemeenten voor zichzelf zien bij de invulling van de decentralisaties
- De randvoorwaarden waaronder gemeenten optimaal invulling kunnen geven aan de decentralisaties

Bij het kabinet pleiten we ervoor dat gemeenten goede uitgangspunten hebben om de decentralisaties goed vorm te kunnen geven. Vóór het congres hebben we hierover een bestuurlijk overleg met het kabinet. De uitkomsten van dat overleg zullen worden besproken in de vergadering van het VNG bestuur van 3 juni a.s. (de maandag voor het VNG Congres). Op basis van die uitkomsten zal het bestuur een voorstel doen aan de ALV met de inzet voor de komende periode.

Wij beseffen dat de leden het voorstel van het bestuur pas kort voor de ALV zullen ontvangen. Op voorhand vertrouwen wij echter op een constructief bestuurlijk overleg met het kabinet. Over de uitkomsten daarvan gaan wij graag met u het gesprek aan in de ALV.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A. Jorritsma-Lebbink', with a horizontal line underneath.

A. Jorritsma-Lebbink
Voorzitter

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Position paper: 'Een vitale lokale samenleving'

In de ALV staan de belangrijke en actuele ontwikkelingen in het sociaal domein geagendeerd. In dit position paper worden de uitgangspunten van gemeenten voor het sociaal domein belicht. Vanuit dat perspectief kijken we naar de actuele ontwikkelingen. Tijdens de ALV wisselen we graag met u van gedachten hierover.

A. Waarvoor we het doen

Een vitale samenleving

Een vitale samenleving bestaat uit actief participerende burgers, die eigen regie voeren over hun leven en in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Echter, daar is soms ondersteuning of activering bij nodig. Het sociale stelsel in Nederland is sterk maar staat onder druk: door ontgroening, vergrijzing en niet in de laatste plaats door onhoudbare kostenstijgingen. De oplossing ligt in een integrale benadering die aansluit bij het sociale leven en de problematiek van burgers, en die ruimte laat voor de verschillen tussen burgers in hun diverse omgevingen. Dat vergt een *transformatie* van het sociale domein. Een sociaal domein waarin de kracht van de burger en de civil society beter wordt benut.

Van centrale 'verzorgingsstaat' naar lokale 'participatiemaatschappij'

Gemeenten zijn – als eerste overheid, dicht bij de burger – als geen ander in staat die transformatie gestalte te geven. Gemeenten hebben bij de bijstand en maatschappelijke ondersteuning in het kader van de Wmo laten zien dat zij de transformatie van 'verzorgingsstaat' naar 'participatiemaatschappij' succesvol kunnen vormgeven.

In de afgelopen periode is een beweging ingezet om meer taken in het sociale domein naar gemeenten over te brengen. Gemeenten hebben hun steun daarvoor uitgesproken en willen deze beweging vasthouden en versterken. Het samenbrengen van activiteiten onder gemeentelijke aansturing biedt kansen voor een effectievere en efficiënter georganiseerde aanpak op het sociale domein. Om die beweging overal in Nederland ten volle te benutten is een samenhangende en integrale benadering van (decentralisaties in) het sociale domein een voorwaarde.

B. Een essentiële rol van gemeenten

Binnen de gemeenten gebeurt het

Gemeenten kunnen – als eerste overheid, dicht bij de burger – ook als beste de publieke dienstverlening laten aansluiten bij de lokale leefwereld van de burger. Zij zijn in staat hiermee de gewenste omslag te bewerkstelligen van een generieke taak- en doelgroepgerichte benadering naar een contextgerichte benadering die gebruik maakt van de eigen kracht die aanwezig is bij burgers en hun omgeving. Met als resultaat dat meer burgers op hun eigen wijze mee kunnen doen.

Ruimte om lokaal aan de slag te gaan

De beweging naar meer taken en verantwoordelijkheden voor gemeenten in het sociale domein wordt doorgezet, vanuit één sturingsfilosofie. Het Rijk stelt kaders vast, die voorzien in beleidsruimte waarmee gemeenten lokale ruimte voor maatwerk en wederkerigheid kunnen creëren. De verantwoordelijkheid is horizontaal, gericht op de burger en in het verlengde daarvan de gemeenteraad. Alleen in zwaarwegende gevallen geeft het Rijk rechtstreeks aanwijzingen voor de uitvoering van taken in het lokale domein of neemt zij verantwoordelijkheden over. Gemeenten staan voor de opgave om hun rol als netwerkpartners verder te ontwikkelen en hun uitvoeringskracht te versterken. Samenwerking tussen gemeenten is daarbij noodzakelijk en niet vrijblijvend. Om voldoende financiële regelruimte te waarborgen is een ontschot budget voor het sociale domein essentieel.

C. Wat gemeenten daarvoor nodig hebben

Gemeenten zijn al tijden aan de slag met de voorbereidingen in het sociale domein. Het nadenken over de rol en positie van gemeenten was reeds begonnen voordat de wetgeving in zicht was. Nu de wetgeving in zicht komt is het van groot belang dat de decentralisaties zodanig worden vormgegeven dat gemeenten de energie van de inwoners kunnen losmaken waar mogelijk. En dat we burgers ondersteuning kunnen bieden wanneer en waar nodig.

1. Partnerschap Rijk – Gemeenten

Burgers kennen in de regel maar één overheid. Het is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel Rijk als gemeenten om de noodzakelijke transitie naar een vitale samenleving vorm te geven. Daarbij gaat het in de kern om de mogelijkheden die gemeenten moeten krijgen om zelf het beleid vorm te geven. Het Rijk geeft als stelselverantwoordelijke een aantal kaders mee, maar gemeenten krijgen de mogelijkheid die zelf in te vullen.

Gezien de ontwikkelingen van het sociaal akkoord, het zorgakkoord en de op handen zijnde wetgeving betekent dit:

- Gemeenten dragen financiële verantwoordelijkheid voor de doelgroepen, maar er lijkt in het sociaal akkoord en de kabinetsreactie sprake van centralisatie. Bij de uitwerking van de afspraken moet rekening worden gehouden met de lokale financiële verantwoordelijkheden en democratische legitimatie.
- Het Rijk moet zijn stelselverantwoordelijkheid waar kunnen maken. Gemeenten en Rijk ontwikkelen bepalen samen een instrumentarium om gemeenten ruimte te bieden binnen kaders, en tegelijkertijd het Rijk het comfort te bieden om haar stelselverantwoordelijkheid geloofwaardig in te kunnen vullen.

2. Lange termijn perspectief

Het is noodzakelijk dat gemeenten meerjarig perspectief hebben op de koers van de Rijksoverheid.

Gemeenten bereiden zich al voor voordat er goedgekeurde wetten zijn. Behalve vooruitzien is dit gezien de korte invoertijden ook bittere noodzaak. Uiteindelijk gaat het niet om de positie van gemeenten, maar om grote groepen mensen in vaak kwetsbare posities.

De voorbereiding van de nieuwe en veranderende taken van gemeenten in het sociale domein vragen om een zorgvuldige en gedegen aanpak. Nu lijken de randvoorwaarden binnen korte tijd opnieuw te wijzigen. Gemeenten maar ook inwoners vragen om duidelijkheid voor de toekomst. Een duidelijk en consistent beleid is daarvoor noodzakelijk en er zijn nu zekerheden gewenst om samen dit hervormingsproces in te gaan.

3. Uitgangspunten voor een goed decentralisatieproces

Een integrale aanpak en uitvoering van de drie decentralisaties zijn uitgangspunt voor gemeenten. Het sociaal akkoord en het zorgakkoord sporen op delen niet met de principes en uitgangspunten van gemeenten voor het sociale domein. Hierdoor komt een succesvolle uitvoering door gemeenten in gevaar.

Gemeenten willen eindverantwoordelijk zijn voor het goed kunnen organiseren van de participatie aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Om dat goed te doen moeten we voorkomen dat er verschillende labels komen voor de verschillende groepen daarbinnen. Een ander belangrijk aspect om dit te organiseren is dat werkgevers daadwerkelijk arbeidsplaatsen kunnen bieden.

Om hun nieuwe verantwoordelijkheid goed in te kunnen vullen hebben gemeenten wel de ruimte nodig om met elkaar keuzes te kunnen maken. Daarbij past geen blauwdruk denken, bijvoorbeeld over de wijze van organisatie en samenwerking binnen de arbeidsmarktregio's. Gemeenten geven daar zelf invulling aan. Een nieuwe cao voor de onderkant van de arbeidsmarkt past niet in de ruimte die gemeenten nodig hebben om participatie te organiseren; een vergoeding boven het wettelijk minimum loon evenmin.

Gemeenten zijn graag bereid om hun verantwoordelijkheid te nemen, en vragen van het Rijk om zijn stelselverantwoordelijkheid goed in te vullen. Toereikende budgetten en een tijdige informatievoorziening daarover aan gemeenten passen daarin.